

Pasientbrosjyrer fra BMJ Group

Hypothyreose – lavt stoffskifte

Ved hypothyreose lager ikke skjoldbruskkjertelen nok hormoner. Det kan gi forskjellige symptomer, for eksempel tretthet, tristhet, tørr hud og hårtap. Du kan også ha lavt stoffskifte uten å merke noe til det. Legemidler kan erstatte hormonene som kroppen ikke lager selv.

For å lage denne informasjonen har vi samlet den beste og mest oppdaterte forskningen om hva slags behandling som virker ved hypothyreose. Du kan bruke den når du snakker med helsepersonell og apotek.

Legemidler er oppgitt med navn på innholdsstoffet i preparatet, og ikke med salgsnavn. Salgsnavn kan variere. Snakk med legen din dersom du har spørsmål om navn på legemidler.

Hva er hypothyreose?

Skjoldbruskkjertelen (thyroidea) er en liten kjertel ved strupehodet på halsen. Den produserer hormoner som føres med blodstrømmen til celler i hele kroppen. Det viktigste hormonet kalles tyroksin. Tyroksin kontrollerer stoffskiftet, bl.a. hvor raskt kroppen bruker energien fra mat.

Hvis thyroidea ikke produserer nok hormoner, er det vanligvis fordi den har blitt angrepet av kroppens eget forsvarssystem (immunforsvaret). Årsaken til at dette skjer er ikke fullt ut kjent. Det er imidlertid sannsynlig at våre gener, dvs. vårt arvemateriale, gjør enkelte mer sårbare for tilstanden enn andre. Det er økt risiko for å få lavt stoffskifte hvis du har en bror eller søster som har det.

Det finnes også andre og mer sjeldne grunner til at thyroidea slutter å fungere normalt. Både operasjoner, stråling, enkelte medisiner og enkelte medisinske problemer kan skade skjoldbruskkjertelen. Enkelte kvinner får hypothyreose etter fødselen. Den sistnevnte tilstanden går oftest over.

Hva er symptomene?

Det er lett å overse symptomene ved hypothyreose. De er ofte milde og vage. De samme symptomene kan forekomme ved en rekke andre sykdommer og tilstander. De vanligste symptomene ved hypothyreose er følgende:

- Tretthet, tretthet og tristhet
- Å tenke sakte og uklart
- Tørr hud
- Vektøkning
- Hevelse rundt øynene
- Leddsmerter
- Frysninger
- Forstoppelse
- Uregelmessig menstruasjon

Ved manglende behandling for hypothyreose, kan symptomene gradvis forverres.

Etter måneder eller år kan følgende symptomer utvikles:

- Svært tørr og flassende hud
- Hårtap
- Depresjon
- Slapphet
- Konsentrasjonsvansker
- Heshet

I verste fall kan hypothyreose føre til bevissthetstap. Det kalles myksødem koma og er en sjelden tilstand.

Det kan tas en blodprøve for å finne ut om stoffskiftet er høyt, lavt eller normalt.

Behandling

Når skjoldbruskkjertelen ikke fungerer, lager den ikke nok av hormonet tyroksin. Behandlingen er derfor å tilføre kroppen dette hormonet i tablettform. Hormonet er da kunstig fremstilt og kalles levotyroksin. Tyroksin også kalt T4 er ett av hormonene som kan måles i blodet.

Som hovedregel er det nødvendig med behandling livet ut. Det er likevel ikke sikkert det er nødvendig med behandling hvis du ikke har symptomer. Dette kan drøftes med legen. Det er ikke vitenskapelig grunnlag for å kunne si at levotyroksin vil være til hjelp hvis du ikke har symptomer.

Følgende gjelder ved bruk av tyroksin:

- En tablett levotyroksin må vanligvis tas daglig på tom mage, gjerne før frokost.
- Dosen med levotyroksin må justeres nøye slik det verken over- eller underdoserer. Oppstart skjer med en liten dose. Deretter trappes det gradvis opp. Det må tas blodprøver for å vite hva som er riktig dose.
- Det kan ta noen uker før symptomene bedres.
- Kvinner som tar levotyroksin etter menopausen (overgangsalderen) har økt risiko for å få benskjørhet. Forskning har vist økt benskjørhet hos kvinner som har tatt medisinen i mer enn ti år. Det er derfor viktig å tilstrebe lavest mulig dose.
- For mye levotyroksin kan øke faren atrieflimmer, en type uregelmessige hjerteslag.

Hva er prognosen?

Ved manglende behandling, kan symptomene ved hypothyreose gradvis bli verre. Du vil imidlertid kunne leve et helt normalt liv med behandling. Hvis hormonprøvene indikerer at du har hypothyreose og du ikke har symptomer, er det vanskelig å si hvordan situasjonen vil utvikle seg. Det er en risiko for at du vil få symptomer over tid. Hvert år får rundt 3 av 100 kvinner med mild hypothyreose plager.

Denne teksten er oversatt og tilpasset norske forhold av Helsebiblioteket.no. Originaltekst finnes på <http://bestpractice.bmj.com/>. Brosjyren må ikke erstatte kontakt med, undersøkelse hos eller behandling av kvalifisert helsepersonell. Søk lege dersom du har et helseproblem.

Sist oppdatert: 23.02.2011